

Burgemeester en wethouders

Datum 13 mei 2024

Onderwerp

Middelen voor het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP)

Wij willen

1. Voorkomen dat het isoleren van woningen vertraging oploopt, want woningisolatie is een belangrijke stap in de energietransitie;
2. Bij woningisolatie voldoen aan de Omgevingswet;
3. Een gebiedsgerichte omgevingsvergunning aanvragen bij de provincie Drenthe, zodat de isolatieopgave doorgang kan vinden en de Omgevingswet in acht wordt genomen.

Wij besluiten

1. Om € 200.000 van de CDOKE-middelen te reserveren voor de bekostiging van een soortenmanagementplan.

Want

- 1.1. *Door middel van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning kunnen we onze inwoners beter ondersteunen bij het besparen van energie.*
In onze Transitievisie Warmte hebben we aangegeven dat we de komende jaren inzetten op energiebesparing, waarvan isoleren een belangrijk onderdeel is. Zonder soortenmanagementplan (SMP) zal de isolatieopgave flinke vertraging oplopen. Een inwoner is verplicht om onderzoek naar gebouwbewonende diersoorten te laten doen, voordat er geïsoleerd mag worden. Een onderzoek per woning kan zo'n € 4000 kosten. In de praktijk betekent dit dus dat een inwoner voor veel hogere kosten komt te staan, waarbij de kosten niet opwegen tegen de uiteindelijke baten. Wanneer er een gebiedsgerichte omgevingsvergunning is, hoeft er in dat gebied geen onderzoek per woning verricht te worden. Dit scheelt dus aanzienlijk in de kosten, waardoor de isolatieopgave (in combinatie met eventuele isolatiesubsidies en -leningen) uitvoerbaar en bereikbaar blijft voor onze inwoners.
- 1.2. *Voor het isoleren van bestaande woningen is een onderzoek naar gebouwbewonende beschermde diersoorten verplicht.*
Hoewel de Wet natuurbescherming (Wnb) al 15 jaar bestond, is er door een uitspraak van de Raad van State pas sinds eind 2023 aandacht voor wat de wet betekent op het gebied van woningisolatie. Volgens die uitspraak moeten bedrijven en woningeigenaren die de spouwmuren van een woning willen isoleren namelijk eerst goed onderzoeken of er geen vleermuizen of andere gebouwbewonende diersoorten in de spouwmuur zitten. Per 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming opgegaan in de Omgevingswet, maar de voorwaarden voor bescherming van beschermde diersoorten zijn ongewijzigd.
- 1.3. *Door een soortenmanagementplan op te stellen kan er een gebiedsgerichte omgevingsvergunning aangevraagd worden.*
Om hoge kosten en vertraging voor onze inwoners te voorkomen en toch te kunnen voldoen aan de eisen van de Omgevingswet, is het mogelijk om als gemeente op gebiedsniveau een omgevingsvergunning aan te vragen. Als de gemeente maatregelen neemt om de biodiversiteit langdurig te beschermen én te verbeteren, dan is dit de wettelijke grond om een gebiedsgerichte omgevingsvergunning te krijgen. Het is dan noodzakelijk om een

biodiversiteitsplan opstellen: het soortenmanagementplan (SMP). Op basis van dit plan, kan een gebiedsgerichte omgevingsvergunning aangevraagd worden voor tien jaar. Het is dan wel noodzakelijk dat er jaarlijkse monitoring plaatsvindt en er voldoende vervangende kraamvoorzieningen voor de beschermde soorten beschikbaar zijn en blijven.

1.4. *De uitspraak van de Raad van State heeft op meer beleidsterreinen invloed en niet alleen op de isolatieopgave.*

De uitspraak van de Raad van State heeft ook invloed op plannen rondom (ver)bouw, renovatie, inbreiding en gebiedsontwikkeling, omdat ook daar rekening gehouden moet worden met beschermde diersoorten. Wanneer er bij dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen beschermde soorten in het geding zijn is er een omgevingsvergunning nodig. Het soortenmanagementplan is ook in deze gevallen een basis voor de aanvraag van een gebiedsgerichte omgevingsvergunning en dus heeft het opstellen hiervan ook daarvoor een grote meerwaarde.

Maar

Uit ervaringen van andere gemeenten blijkt dat een SMP voor een gemeente zoals De Wolden zo'n € 250.000 zal kosten. Voor een gedeelte van de kosten is er een specifieke uitkering (SPUK) vanuit het rijk beschikbaar. Dat gaat voor De Wolden om een bedrag van € 140.000. Het resterende deel willen we bekostigen vanuit de CDOKE-gelden. Dit betekent echter wel dat we minder CDOKE-gelden beschikbaar hebben om in te zetten voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Maar omdat het opstellen van een SMP het voor onze inwoners gemakkelijker zal maken om hun woning te isoleren, en dus bij te dragen aan de energietransitie, is het inzetten van CDOKE-gelden een te verantwoorden keuze.

Achtergrond

Op basis van het SMP vraagt de gemeente voor alle mogelijke ruimtelijke ingrepen binnen het grondgebied één omgevingsvergunning aan bij de provincie. Voor al die ruimtelijke projecten geldt dus geen losse onderzoeksplicht. Het Rijk geeft aan dat de SMP-methodiek gezien wordt als langetermijnoplossing voor de isolatieopgave. Natuurvriendelijk isoleren onder een SMP brengt de doelen voor verduurzaming, (ver)bouw en de verantwoordelijkheid voor natuurbescherming samen. Het opstellen van een SMP duurt, vanwege het jaarrond veldonderzoek, één tot twee jaar. Maar al tijdens dit onderzoek kan er een gedeeltelijke vergunning worden aangevraagd op basis van de pre-SMP, waardoor isoleren zonder individuele vergunningsaanvraag mogelijk blijft.

De financiële gevolgen zijn

Wanneer we uitgaan van het genoemde bedrag van € 250.000 voor het opstellen van een SMP, ziet het financiële plaatje er als volgt uit:

Kosten			Bekostiging	
SMP (gemeente breed ecologisch onderzoek, opstellen plan, aanvragen omgevingsvergunning)	250.000		SPUK (specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren)	140.000
Monitoring en kraamvoorzieningen	90.000		CDOKE	200.000
TOTAAL	€ 340.000			€ 340.000

De SPUK-gelden ontvangen we in 2024 vanuit de provincie. De CDOKE-middelen staan op kostenplaats 4074010000. De monitoring en de realisatie van kraamvoorzieningen zijn gedurende de geldigheid van het SMP (maximaal 10 jaar) verplichte onderdelen. Een groot deel van de hiervoor benodigde € 90.000 zal naar verwachting al in 2025 besteed gaan worden. Het resterende bedrag zal daarna jaarlijks via een bestemmingsvoorstel meegenomen worden naar het volgende jaar, zodat we zeker weten dat hier gedurende de looptijd voldoende budget voor is.

Alternatieven

We kunnen besluiten om geen soortenmanagementplan op te stellen. Dit betekent echter wel dat we ook geen gebiedsgerichte omgevingsvergunning kunnen aanvragen, waardoor inwoners en ontwikkelaars dit individueel zouden moeten doen. Gezien de hoge kosten voor een individuele aanvraag vinden wij dit geen reëel alternatief.

Participatie

Het is belangrijk dat al onze inwoners kunnen besparen op hun energie en kunnen participeren in de energietransitie. Een gebiedsgerichte omgevingsvergunning zorgt ervoor dat inwoners niet tegen torenhoge kosten aanlopen, waardoor woningisolatie voor hen bereikbaar blijft.

Communicatie

Het SMP is belangrijk voor inwoners die hun woning willen isoleren. Via ons vaste communicatiekanalen (o.a. de website en De Wolder Courant) communiceren we alle relevante informatie.